

Apkopojums no ministriju sniegtās informācijas par sabiedrības līdzdalības iespēju nodrošināšanu 2020.gadā COVID-19 pandēmijas laikā

Izmantotie un pieejamie sabiedrības līdzdalības veidi:

- sadarbība ar NVO un sabiedrību tiek īstenota, apmainoties ar informāciju elektroniski vai telefoniski, aicinājums sazināties ar atbildīgajām amatpersonām, lai noskaidrotu informāciju par projektu statusu un virzību
- sabiedrībai tiek sniegta jaunākā informācija par ministriju darbu, attīstības plānošanu un tiesību aktu izstrādi, informējot par to ar ministrijas pārvaldībā esošo mājaslapu un citu plašsaziņas līdzekļu starpniecību
- ministriju mājas lapas sadaļā “Sabiedrības līdzdalība” ir iespēja iepazīties ar visiem saskaņošanā esošajiem tiesību aktiem (izņemot tos, kuri tiek izstrādāti, lai mazinātu Covid-19 izplatību un negatīvās sekas) un sniegt savu viedokli
- lūgumi līdzdarboties un sniegt priekšlikumus tiek publicēti gan sociālo tīklu kontos, gan iestāžu mājaslapā
- viedokļa paušanai par aktualitātēm un atgriezeniskās saites saņemšanai no iedzīvotājiem darbojas iestāžu konti sociālajos tīklos Facebook, Twitter, Instagram, tiek veiktas aptaujas, gatavoti podkāsti, organizēti digitālie pasākumi un ekskursijas, piedāvāti rīki - vides SOS, dižkoku uzskaites rīks, veidoti uzziņu telefoni (par COVID-19, par analīžu nodošanas iespējām, par darbanespējas lapu izsniegšanu)
- sanāksmes tiek organizētas videokonferenču formātā, izmantojot tehniskos risinājumus – Zoom, Cisco Webex, Microsoft Teams, Skype, WhatsApp u.c tiek izmantotas arī telekonferenču iespējas, savukārt, protokoli tiek ievietoti ministriju mājas lapās
- lestādes izmanto arī dalīšanos ar dokumentiem “mākonī” un neformālākai saziņai veido tematiskas WhatsApp grupas
- tiek sagatavotas un publiskas videoprezentācijas
- tiek organizētas tiešsaistes lekcijas, vebināri un hakatoni
- tiek atbalstītas NVO krīzes laikā radušās iniciatīvas, piemēram, paliec-mājās.lv, attīstības sadarbības granta projektu konkurss steidzamu ar Covid-19 krīzi saistītu jautājumu risināšanai
- tiek veidoti iepriekš nebijuši konsultatīvie formāti, piemēram, Latvijas Pasākumu rīkotāju un pasākumu producentu padome

Konkrētas aktivitātes:

- ĀM izveidota tiešsaistes aptauja “20 jautājumi par Latvijas attīstības sadarbību pēc 2020.gada”, lai apkopotu Latvijas attīstības sadarbībā iesaistīto pušu un interesentu viedokļus un vērtējumu par Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķi, prioritātēm un citiem saistītiem jautājumiem. <https://www.mfa.gov.lv/aktualitates/zinas/65879-20-jautajumi-par-latvijas-attistibas-sadarbibu-pec-2020-gada>
- izsludināts ĀM attīstības sadarbības granta projektu konkurss steidzamu ar Covid-19 krīzi saistītu jautājumu risināšanai, tai skaitā veselības jomā

(vismaz 50% no ĀM attīstības sadarbības granta projektu konkursa kopējā finansējuma ir paredzēti pilsoniskās sabiedrības organizāciju projektu īstenošanai)

- LIAA organizētie pasākumi:
  - 17.-19.03. - Virtuālais hakatons "HackForce", sadarbībā ar brīvprātīgajiem dalībniekiem no jaunuzņēmumu kopienas;
  - 08.04. COVID-19: vebinārs par uzņēmējdarbības risku pārvaldību - COVID19 un LIAA atbalsts uzņēmējiem. – Reinis Āzis (sadarbībā ar LTRK un Sorainen);
  - 16.04. On-line lekcija BA "Turība" – "Ko darīt šodien, lai izdotos rīt" – K. Rožkalns 28.04. Seminārs Ziemeļvalstu tirdzniecības palātas pārstāvjiem "Capturing Emerging Opportunities in the Post -Crises period – K. Rožkalns;
  - Sākot ar 06.05. Vebināru cikls "Covid-19: Eksports '20", piedalās LIAA pārstāvniecības
- LIAA savā mājas lapā izveidojusi anketu, kas paredzēta uzņēmēju aptaujāšanai par COVID-19 ietekmi - <http://www.liaa.gov.lv/lv/latvijas-uznemumu-aptauja-04-2020>. Anketa tapusi sadarbībā ar LTRK, LDDK, EM un tās dati tiks apkopoti un nodoti darbam minētajām organizācijām, lai uzlabotu esošos atbalsta regulējumus
- Iepirkumu uzraudzības birojs ir ieviesis jaunu komunikācijas kanālu – podraidījumu (podkāstu), kurā tiek izklāstīta jaunākā informācija par publisko iepirkumu aktualitātēm. Raidījuma ietvaros sabiedrība tiek aicināta iesaistīties, iesakot tematus nākamajām epizodēm, kā arī izteikt viedokli un ieteikumus uzlabojumiem podkāsta komentāru sadaļā vai rakstot uz norādīto e-pasta adresi.
- Latvijas Nacionālais kultūras centrs pārkārtojis savu darbību uz digitālu vidi, rīkojot plašas apmeklētības pasākumus un profesionālās pilnveides pasākumus
- Iestājoties ārkārtējai situācijai, vairākas nevalstiskās organizācijas ir rakstiski griezušās valsts pārvaldes iestādēs ar jautājumiem, kādi ir radušies nozares uzņēmumiem. Jautājumi atkarībā no piekritības ir izskatīti, saskaņoti
- Nacionālā botāniskā dārza mājaslapas kontaktu sadaļā ir iespēja jebkuram sabiedrības loceklim atstāt paziņojumu, ierosinājumu vai jautājumu, uz kuru vienas dienas laikā tiek sagatavota un nosūtīta atbilde, nepieciešamības gadījumā sazinoties ar botāniskā dārza speciālistu, kura kompetencē ir konkrētais jautājums
- Īpaši izceļama šajā laika periodā ir Valsts vides dienesta mobilās aplikācijas Vides SOS darbība un iespējas iedzīvotājiem attālināti iesūtīt savus pieteikumus un sūdzības par pārkāpumiem un piesārņojuma vietām dabā
- Dabas aizsardzības pārvalde ir izveidojusi un aktīvi darbojas dižkoku uzskaites rīks, kur ikviens iedzīvotājs pats var pieteikt savu atrasto dižkoku <https://lv100.lv/dizosanas/>
- Operatīvi tika izveidots tālrunis uzziņām par darbnespējas lapām, uz kuru saņemti zvani gan no iedzīvotājiem, gan darba devējiem, gan ārstniecības personām (galvenokārt – ģimenes ārstiem). Sarunu laikā ne tikai sniegtas atbildes uz jautājumiem, bet arī uzklausi viedokļi un pieredze, gūta informācija par problēmsituācijām, pēc tam operatīvi reaģējot uz sabiedrības vajadzībām

- Ērtākai darbnespējas lapas izrakstīšanai, kā arī vēlākai apmaksai no neparedzētiem līdzekļiem, vienotajā veselības nozares elektroniskajā informācijas sistēmā (turpmāk – e-veselības sistēma) tika izveidota papildus aile, kurā var atzīmēt gadījumu, ja darbnespējas lapas izsniegšanas iemesls ir saslimšana ar COVID–19 vai noteiktā karantīna. Vienlaikus tika sagatavota un izplatīta informācija ģimenes ārstiem un viņu pārstāvošām NVO par darbnespējas lapu izrakstīšanu, t.sk. izmantojot ekrān–šāviņus (screenshots) no e-veselības sistēmas
- PKC plāno izmantot attālinātu “mediju brokastu” formāta tikšanās organizēšanu, lai izskaidrotu plašākai sabiedrībai nozīmīgus jautājumus.

Sagatavotie informatīvie materiāli un informācijas avoti:

- Informatīvais ziņojums "Par institucionālo risinājumu Latvijas iesaistei Eiropas Savienības attīstības sadarbības finanšu instrumentu īstenošanā", kurš tiks saskaņots arī ar sociālajiem partneriem (LTRK, LDDK, LBAS, LPS), biedrību “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS)
- IeM uztur interneta vietni www.cilvektirdznieciba.lv un Facebook lapu [cilvektirdznieciba.lv](https://www.facebook.com/cilvektirdznieciba.lv), kurās tiek izplatīta vairāku NVO (piemēram, Biedrība "Patvērums "Drošā māja"", Centrs "Marta") sagatavotā informācija
- ĀM katru nedēļu LDDK un LTRK nosūta informatīvu materiālu e-pastā par aktualitātēm COVID -19 ierobežojumu sakarā
- ES fondu aktuālā informācija ir pieejama adresē <https://www.esfondi.lv>, kur e-portfelī ([komitejas.esfondi.lv](https://www.esfondi.lv)) pieejami arī sanāksmju materiāli
- Veikti atjauninājuma darbi Finanšu ministrijas Sabiedriskas nozīmes struktūru iecelto revidentu uzraudzības IT sistēmā (SIRUS), lai efektīvizētu un uzlabotu darbu, piedāvājot e-risinājumu informācijas apmaiņai, ar valstisko un nevalstisko (revīzijas profesijas pārstāvjiem) sektoru, kā arī tiek turpināts nodrošināt anonīmās ziņošanas iespējas Finanšu ministrijas tīmekļa vietnē par zvērinātu revidentu un zvērinātu revidentu komercsabiedrību pārkāpumiem
- VARAM ir sagatavojis vadlīnijas “Ieteikumi attālināta darba risinājumiem”, pieejamas http://www.varam.gov.lv/lat/aktual/preses_relizes/?doc=28456
- Sagatavoti ieteikumi pašvaldībām pārtikas paku izglītojamiem nodrošināšanai, lai nodrošinātu valsts budžeta dotācijas izglītojamo brīvpusdienām izlietojumu. Informācija tika publicēta Slimību profilakses un kontroles centra mājaslapā un nozares institūciju mājaslapās, kā arī nosūtīta sadarbības partneriem

NVO iesaistes piemēri:

- Biedrība “Sabiedrība par atklātību – Delna” ir iesaistīta VAMOIC Covid-19 seku likvidēšanai nepieciešamo individuālo aizsarglīdzekļu valsts centralizēto rezervju iepirkuma darba grupā, lai nodrošinātu centralizēto iepirkumu procedūru caurspīdīgumu

- AiM iesaistījusi biedrību "Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija", lai informētu par Covid-19 iepirkumiem un aicinātu sniegt piedāvājumus vietējai individuālo aizsardzības līdzekļu ražošanai
- FM rīko informatīvos pasākumus un apmācības, piedaloties sadarbības projektos, sēdēs/ sanāsmēs un darba grupās, padomēs, komitejās, apakškomitejās, kuru sastāvā iekļauti arī Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Zinātņu akadēmijas, Rīgas Tehniskās universitātes, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas, Latvijas Bankas, kapitālsabiedrību, dažādu nevalstisko organizāciju, biedrību, padomju, asociāciju u.c. pārstāvji
- Saistībā ar Covid-19 Finanšu ministrijas pārstāvji piedalījās Latvijas Pašvaldību savienības attālinātajā sanāsmē, kur tika sniegtas atbildes uz pašvaldībām aktuāliem finanšu jautājumiem ārkārtējā situācijā.
- Finanšu ministrija ir nosūtījusi vēstuli Latvijas Lielo pilsētu asociācijai ar informāciju par aktuālajiem jautājumiem
- Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera un Latvijas Darba devēju konfederācija līdzdarbojas finanšu ministra organizētajā darba grupā Covid-19 izraisītās krīzes pārvarēšanai un attiecīgi ir iesaistītas to nodokļu jomas atbalsta pasākumu izstrādē
- Tiek turpināts darbs pie jauno nozaru vadlīniju izstrādes un iepriekšējā perioda stratēģiju izvērtēšanas, ko veic Latvijas Muzeju padomes un Latvijas Bibliotēku padomes locekļi
- Latvijas Nacionālais arhīvs sadarbojas ar Latvijas Arhīvistu biedrību iepriekšējā perioda stratēģiju izvērtēšanā, kā arī 06.11.2012.MK noteikumu Nr.748 "Dokumentu un arhīvu pārvaldības noteikumi" grozījumu izstrādē
- Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļa uztur sadarbību ar nozaru padomēm - Latvijas Bibliotēku padomi un Latvijas Muzeju padomi, kuru locekļi ir nozaru dažādu nevalstisko organizāciju pārstāvji, kuri attiecīgi darbojas sevis pārstāvētajās organizācijās. Tikušas organizētas divas minēto padomju sēdes tiešsaistes platformās, attiecīgi 21.04.2020. un 29.04.2020., kurās izskatīti gan ar Ārkārtējo situāciju saistīti jautājumi, gan jautājumi, kas saistīti ar darbību pēc tās beigām
- Kultūras ministrija pēc ārkārtas situācijas iestāšanās veikusi konsultācijas (tai skaitā, attālinātas tikšanās Zoom vidē) ar biedrību "Latvijas Pilsoniskā Alianse" par COVID -19 krīzes ietekmi uz nevalstisko sektoru un nepieciešamā atbalsta risinājumiem
- Latvijas Nacionālais kultūras centrs kopā ar tautas tērpu centru „Senā klēts” un biedrību „Mans tautas tērps” organizēja sociālas un brīvas gribas pasākumu, kas virtuālajā vidē norisinājās 2020. gada 4. maijā, savukārt laikā no 2020.gada 11.līdz 23.maijam virtuālajā vidē tiks piedāvātas profesionālās pilnveides iespējas kultūras darbiniekiem
- LM notiek regulāra saziņa ar Latvijas Pašvaldību savienību un Latvijas Sociālo dienestu vadītāju apvienību par jautājumiem, kas skar pašvaldību sociālo dienestu darbu ārkārtējā situācijā, t.sk., izstrādes procesā esošo normatīvo aktu projektu jautājumiem
- Satiksmes ministrijas rīkotajās Ceļu satiksmes drošības padomes domnīcās aicina dažādas nevalstiskās organizācijas, uzņēmēju

- pārstāvjus, dažādus ekspertus u.c. pārstāvjus, kas kompetences ietvaros var sniegt viedokli
- Satiksmes ministrija ir izveidojusi Loģistikas nozares padomi, kur tiešā veidā ir iesaistīti nevalstisko organizāciju pārstāvji
  - Tieslietu ministrija intensīvi uztur komunikāciju ar reliģisko savienību (baznīcu) pārstāvjiem, konsultējot tos par ikdienas pasākumiem, kā arī lielākiem pasākumiem, kā, piemēram, Lieldienas
  - Tieslietu ministrija sniegusi metodisku atbalstu Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomei, Sertificētu mediatoru padomei
  - Valsts probācijas dienestam ir noslēgti vairāki desmiti līgumu ar NVO visā Latvijā par probācijas klientu iesaisti kriminālsoda – piespiedu darbs – izpildē un minēti līgumi ir spēkā, kā arī notiek sadarbība to ietvaros
  - Valsts probācijas dienests ir noslēdzis divus līgumus par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu līdzfinansēšanu ar NVO (SRC „Zilais krusts”, SRC „Ratnieki”) – abos SRC ir karantīna („Zilajā krustā” daudz Covid-19 inficēto, SRC „Ratnieki” – nav informācijas par Covid-19 inficētajiem), bet VPD klienti tajos turpina uzturēties, tāpēc līgumi darbojas
  - Valsts probācijas dienests ir noslēdzis Sadarbības memorandu ar Latvijas automobiļu federāciju (LAF) – bija iepļānota VPD klientu un brīvprātīgo līdzdarbošanās „Rally Liepāja 2020” pasākumos maija beigās, bet pasākums ir pārcelts uz nenoteiktu laiku
  - Ar Veselības inspekcijas rīkojumu ir izveidota Operatīvās vadības grupa, lai nodrošinātu VI darbību epidemioloģiskās drošības uzraudzībā ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar COVID–19 pandēmiju, panāktu efektīvu un koordinētu VI darbinieku rīcību un VI sadarbību ar citām valsts un pašvaldību institūcijām
  - Veselības inspekcija arī novadīja videokonferenci, kurā informēja pašvaldības par slimnīcu gatavību COVID–19 pacientu uzņemšanai, ārstēšanai un aprūpei
  - pēc Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas "SUSTENTO" iniciatīvas un sniegtajiem priekšlikumiem, lai saistībā ar COVID–19 infekcijas izplatību un aktualitāti gan Latvijā, gan pasaulē, nodrošinātu pieejamu informāciju arī cilvēkiem ar invaliditāti, Veselības ministrija iesaistījās jautājuma risināšanā un piedāvāja iespēju “SUSTENTO” pakalpojumu attīstīšanai novirzīt Pasaules Veselības organizācijas piedāvāto finansiālo atbalstu
  - LĀB un Latvijas Ģimenes ārstu asociācijai (turpmāk – LĢĀA) kopš ārkārtējās situācijas izsludināšanas valstī VI nosūta regulāri atjaunotus sarakstus ar Latvijā ražotiem vai izplatītiem dezinfekcijas līdzekļiem, lai atvieglotu piemērota dezinfekcijas līdzekļa iegādi gadījumā, kad ņemot vērā pastiprināto dezinfekcijas līdzekļu lietošanas apjomu, beidzas tā krājumi un to nav iespējams iegādāties no uzņēmuma, kurš parasti piegādā dezinfekcijas līdzekļus
  - Atbilstoši ZM 2020.gada 16.marta rīkojumam Nr.36 "Par krīzes vadības darba grupu" ir izveidota krīzes vadības grupa, kurā lauksaimnieku, pārtikas ražotāju un tirgotāju nevalstisko organizāciju pārstāvji kopā ar ministrijas un Pārtikas un veterinārā dienesta pārstāvjiem veic regulāru situācijas attīstības uzraudzību

saistībā ar koronavīrusa COVID-19 izplatības izraisīto seku ietekmi uz lauksaimniecības un pārtikas nozarēm

Sadarbība ar NVO grozījumi likumdošanā sagatavošanā:

- Labklājības ministrija izstrādāja grozījumus Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā (pieņemti Saeimā 20.03.2020., stājas spēkā ar 22.03.2020.), kas paredz ārkārtējās situācijas laikā, valstij un pašvaldībām ir tiesības veikt samaksu sociālo pakalpojumu sniedzējiem, ar kuriem ir noslēgts līgums par sociālo pakalpojumu sniegšanu klātienē, ja ārkārtējās situācijas dēļ nav bijis iespējams tos sniegt. Tā kā nevalstiskās organizācijas arī ir sociālo pakalpojumu sniedzējas, šī likuma norma ļauj veikt nepieciešamo samaksu pat par nenotikušu pakalpojumu, lai nodrošinātu, ka organizācija ir dzīvotspējīga un var atsākt sniegt pakalpojumu tiklīdz Ārkārtējā situācija beigsies
- “Grozījumi likumā “Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību”” (pieņemti 23.04.2020., stājas spēkā 25.04.2020.) paredz, ka šā likuma darbības laikā valstij un pašvaldībām ir tiesības izmaksāt finansējumu biedrībām un nodibinājumiem, ar kuriem ir noslēgts projektu finansēšanas, līdzdarbības vai deleģējuma līgums par pakalpojumu sniegšanu un citu veidu aktivitāšu īstenošanu, pat ja ārkārtējās situācijas dēļ nav bijis iespējams tos sniegt vai īstenot. Valsts un pašvaldības izvērtē dīkstāves ietekmi uz pakalpojumu sniedzēja vai projekta īstenoāja finanšu plūsmu un nosaka, kādā apjomā tiks veikta samaksa par dīkstāves periodu
- Ar nozares pārstāvjiem izdiskutēto problēmu risinājumiem EM izstrādājusi speciālu regulējumu dzīvojamo māju pārvaldīšanas jomā, lai pielāgotos ārkārtējā stāvokļa situācijai un pasargātu iedzīvotājus gan no lieka fiziska kontakta, gan no finansiālām sankcijām, kas varētu būt, ja grozījumi netiktu izstrādāti:
  - Grozījumi MK 15.09.2015. noteikumos Nr.524 "Kārtība, kādā nosaka, aprēķina un uzskaita katra dzīvojamās mājas īpašnieka maksājamo daļu par dzīvojamās mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem" (MK 31.03.2020. noteikumi Nr.166; MK 21.04.2020. noteikumi Nr.222);
  - Grozījumi MK 09.12.2008. noteikumos Nr.1013 "Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu" (MK 31.03.2020. noteikumi Nr.167; MK 21.04.2020. noteikumi Nr.223)

Plānotās aktivitātes, nepieciešamais atbalsts un priekšlikumi valsts pārvaldes darbības pilnveidošanai:

- Tā kā ārkārtas situācijas laikā pārsvarā notiek attālināta komunikācija, būtu lietderīgi izvērtēt iespējas to centralizēt vienotā valsts attālinātas darbības platformā, piemēram, vietnē www.attalinati.gov.lv
- Iespējams būtu lietderīgi ieviest “ePārvalde” tīmekļa vietni kā vienotu piekļuves punktu (krātuvi) visu valsts iestāžu publiskai informācijai, proti, to izskatāmajiem

jautājumiem, pieņemtajiem lēmumiem, virzāmajiem tiesību aktu projektiem, kas skar ikkatra sabiedrības locekļa intereses, kā arī par dažādu valsts iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem u.tml., lai piekļuve sabiedrības locekļa interesējošai informācijai kļūst vienkāršāka un ir atrodama vienuviet

- izveidot vienotu rīku visām valsts pārvaldes iestādēm, kas nodrošinātu attālināto videokonferenču rīkošanu, t.i., izveidot portālu, kur vienkopus pieejama informācija par rīkotajām videokonferencēm valsts pārvaldē, līdzdalības iespējām, nodrošināta iespēja plānot un izveidot attālinātās videokonferences
- lai nodrošinātu sabiedrības līdzdalību ir nepieciešama tādu digitālo un komunikācijas rīku izmantošana, kas būtu pieejama lielākai sabiedrības daļai bezmaksas, un vienkārši lietojama arī tādās vietās, kur internets darbojas lēnāk vai pierobežā, kur interneta pārklājums konfliktē ar kaimiņvalstu pārklājumu, kas sadārdzina interneta lietošanas iespējas. Papildus informācijas nodošanas avots varētu būt TV un radio, jo iestāžu tīmekļvietnes ne vienmēr tiek skatītas
- Ņemot vērā ārkārtējās situācijas ietvaros noteiktos pulcēšanās ierobežojumus, apsvērt iespējas organizēt vebinārus un on-line darba grupas, izmantojot zoom, cisco webex, citrix gotomeeting vai citus interaktīvus rīkus
- Sabiedrības līdzdalību attiecībā uz attīstības plānošanas dokumentu/ tiesību aktu projektu izstrādi nākotnē varēs nodrošināt centralizēti vienotajā TAP portālā
- Turpmāk nepieciešams vairāk strādāt pie mehānismiem/metodēm/procedūrām, kā veicināt sabiedrības aktīvu (ne tikai pasīvu) līdzdalību un kā nodrošināt šajās vietnēs sniegto priekšlikumu izskatīšanu, panākot priekšlikumu vienveidību un kvalitāti
- PKC ierosina izskatīt iespēju dažādu NVO ideju sabiedrības sadarbībai, pašorganizēšanās atbalstam - informatīvajam un finansiālajam atbalstam (caur NVO fondu u.tml.)
- būtu nepieciešams veikt regulāras darbinieku apmācības, lai pilnveidotu digitālās prasmes dažādu risinājumu un rīku lietošanā digitālajā vidē, ņemot vērā turpmāko pārvaldes procesu digitalizāciju.
- būtu nepieciešams veidot valsts līdzfinansēto/finansēto zinātnisko projektu un citu projektu datu bāzi, kur būtu iespējams ievietot informāciju par galvenajiem projekta rezultātiem. Tādejādi nodrošinot interesentus ar jau izstrādātiem pētījumiem/dokumentiem, kurus iespējams izmantot ikdienā un papildinoši izmantot citos projektos, pētījumos
- valsts pārvaldes darbiniekiem apmaksāt ZOOM licenci